

OD BARTERU PO DeFi: GOSPODARKA WSPÓŁDZIELENIA I SYSTEM DeFi JAKO ALTERNATYWA DLA TRADYCYJNEJ BANKOWOŚCI W ERZE CYFRYZACJI

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zbadanie wpływu rozwoju technologii cyfrowych na gospodarkę oraz roli, jaką we współczesnym społeczeństwie odgrywa barter. Analiza uwzględnia także podobieństwa między barterem, gospodarką współdzielenia i DeFi w kontekście konsumpcjonizmu. Ukazuje, że nawet w dobie dynamicznie rozwijającej się cyfryzacji, współczesne modele wymiany czerpią z historycznych mechanizmów.

Metodologia/podejście: W ramach rozważań dokonano przeglądu oraz analizy literatury przedmiotu, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu technologii cyfrowych i przemian gospodarczych na odrodzenie systemu barterowego w nowoczesnej formie. Dodatkowo uwzględniono przykłady współczesnych platform i aplikacji mobilnych, które w warunkach dynamicznej cyfryzacji mają sprostać ograniczeniom, jakie niósł ze sobą dotychczasowy system wymiany. Aby lepiej ukazać podobieństwa i różnice między współczesnymi a tradycyjnymi formami barteru, zastosowano zestawienie tabelaryczne porządkujące wnioski i analizy.

Wyniki: Rozważania ukazują, że cyfryzacja pozwala na przezwycięzenie wielu barier i ograniczeń, charakterystycznych dla tradycyjnego barteru. We współczesnej gospodarce można zaobserwować uelastycznienie systemu wymiany, jego większą klarowność i efektywność, stanowiące odpowiedź na dynamiczne przemiany społeczno-ekonomiczne. W obliczu rosnącego konsumpcjonizmu barter (przedstawiany w nowoczesnej i odświeżonej formie) może stanowić alternatywę dla tradycyjnych metod płatności, co potwierdzają niektóre platformy oraz aplikacje mobilne. Współczesne modele, takie jak gospodarka współdzielenia czy DeFi, częściowo przejmują funkcje barteru, umożliwiając tym samym wymianę dóbr oraz usług w sposób zdecentralizowany i globalny.

Oryginalność: Artykuł przedstawia nowoczesne zastosowanie barteru w erze cyfryzacji, pokazując jego powiązania z gospodarką współdzielenia oraz DeFi. Pozwala to lepiej zrozumieć ewolucję systemu wymiany dóbr oraz sposób, w jaki współczesne modele czerpią inspirację z tradycyjnych mechanizmów gospodarczych.

Słowa kluczowe: barter, cyfryzacja, gospodarka współdzielenia, DeFi, konsumpcjonizm.

FROM BARTER TO DeFi: THE SHARING ECONOMY AND DeFi AS AN ALTERNATIVE TO TRADITIONAL BANKING IN THE DIGITAL AGE

Abstract

Purpose: The purpose of this article is to analyze the impact of developing digital technology in the context of the modern economy, as well as the current role of barter in society. The analysis also considers the similarities between barter, the sharing economy, and DeFi in the context of contemporary consumerism, aiming to show that even in an era of continuous digitalization, patterns from historical models are still applied.

Methodology: The study involved a review and analysis of the literature, taking into account modern digital technologies and the evolving economy in the revival of the barter system in a contemporary form. Additionally, examples of modern platforms and mobile applications were examined, which, in the digital boom era, address the shortcomings and limitations of the traditional exchange system. To better illustrate the similarities and differences between contemporary forms of barter and the traditional system, a tabular layout was used, clearly summarizing the findings.

Findings: The analysis shows that digitalization allows overcoming the barriers and limitations characteristic of traditional barter. In the modern economy, the exchange system becomes more flexible, scalable, and efficient in response to continuous evolution. In the face of growing consumerism, barter (presented in a modern and refreshed form) can serve as an alternative to traditional payment methods, as confirmed by certain platforms and mobile applications. Contemporary models, such as the sharing economy and DeFi, partially adopt the functions of barter, enabling the exchange of goods and services in a decentralized and global manner.

Originality/Value: The article presents the contemporary application of barter in the digital age, highlighting its connections with the sharing economy and DeFi, which allows for a better understanding of the evolution and adaptation of patterns from the historical system of value exchange in the context of the modern economy.

Keywords: barter, digitalization, sharing economy, DeFi, consumerism.

Wstęp

Celem niniejszego artykułu jest analiza wpływu rozwijającej się technologii cyfrowej na gospodarkę oraz roli, jaką barter odgrywa we współczesnym społeczeństwie. W ostatnich dekadach gospodarka wchodzi w nowy etap – gospodarkę cyfrową. Rozwój technologii finansowych (ang. *financial technology*) oraz alternatywnych systemów płatniczych przekształcił dobrze znany model bankowości, oferując nowe możliwości zarządzania finansami oraz integrację walut cyfrowych z rynkiem globalnym. W wyniku tych dynamicznych zmian rośnie rola zdecentralizowanych rozwiązań finansowych, które eliminują pośredników i

zwiększając autonomię użytkowników w dokonywaniu transakcji¹. Jednocześnie nasila się proces cyfryzacji – rośnie zastosowanie technologii cyfrowych przez przedsiębiorstwa, instytucje publiczne i organizacje pozarządowe, pracowników, konsumentów oraz obywateli. Proces ten prowadzi do powstawania gospodarki cyfrowej, opartej na Internecie².

W dobie tak dynamicznej cyfryzacji, obejmującej także instytucje bankowe, można postawić tezę, że w nowym obliczu gospodarki i bankowości, brak jest miejsca na przestarzały system barterowy. Jednakże coraz częściej poszukiwane są rozwiązania umożliwiające wymianę dóbr i usług bez konieczności korzystania z klasycznych walut, co zwraca uwagę na ideę barteru. To właśnie dzięki technologii cyfrowej przywrócona została idea pożyczania, barteru czy udostępniania własnych zasobów innym³. Dzisiejszą rolę barteru przejmuje zatem gospodarka współdzielenia oraz DeFi, co przedstawiono w dalszej części tego artykułu.

W pracy dokonano porównania barteru oraz gospodarki współdzielenia, a także barteru oraz DeFi. Jest to ważne ze względu na lepsze zrozumienie tych zjawisk, ich wzajemnych powiązań oraz potencjalnych możliwości wykorzystania elementów barteru w nowoczesnych modelach ekonomicznych i bankowych. Analiza ta pozwala także ocenić, w jakim stopniu technologie cyfrowe mogą wspierać wymianę bezgotówkową oraz jakie wyzwania się z tym wiążą. W ramach rozważań dokonano przeglądu oraz analizy literatury przedmiotu, z uwzględnieniem technologii cyfrowych i zmieniającej się gospodarki. W celu przejrzystszej weryfikacji tezy wykorzystano analizę porównawczą cech barteru w odniesieniu do współczesnych modeli wymiany, przedstawioną w tabelach 1 i 2. Analizowano także wybrane przykłady platform *sharing economy*, uwzględniając przede wszystkim ich funkcjonalność, a tym samym możliwość eliminacji tradycyjnych ograniczeń barteru.

1. Historia barteru

Barter (ang. *barter*) jest systemem, który miał swoje zastosowanie w gospodarce bez pieniędzy. Funkcjonowanie tego modelu opierało się na wymianie między stronami dóbr bądź usług na inne dobra lub usługi⁴. Był on stosunkowo powszechny w starożytnych cywilizacjach, gdzie wymiana towarów (np. zboża,

¹ Michalczyk W. (red.), *Ku kryptofinansom? Poszukiwanie miejsca kryptowalut we współczesnych finansach międzynarodowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2023.

² Śledziewska K., Włoch R., *Gospodarka cyfrowa. Jak nowe technologie zmieniają świat*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020.

³ Ziobrowska J., *Sharing economy jako nowy trend konsumencki*, 2017, https://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/79622/03_4_W_Ziobrowska-Sharing_economy_jako_nowy.pdf.

⁴ Rawska K., *Współczesne wyzwania dla zarządzania wiedzą w kontaktach offsetowych*, „Współczesne Problemy Zarządzania” 2020, 8(17), s. 77–95.

bydła, tekstyliów, soli, muszli, suszonych ryb, tytoniu, cukru czy kamieni) stanowiła podstawową formę handlu⁵. Pomimo stosunkowo prostego systemu działania, barter napotkał problem definiowany jako podwójna zbieżność potrzeb (ang. *double coincidence of wants*). Oznaczało to, że dana jednostka chcąc wymienić posiadany towar musiała znaleźć inną, która nie tylko była w posiadaniu pożądanego przez nią dobra, lecz była również skłonna dokonać takiej wymiany⁶.

Kolejnym ograniczeniem barteru okazał się być brak możliwości ustalenia jednolitego miernika wartości. Każdorazowa wymiana, którą można rozumieć jako transakcję, wymagała indywidualnych negocjacji w sprawie ekwiwalentu⁷. Problem narodził się także w magazynowaniu dużej ilości towarów oraz braku możliwości podziału części dóbr. Tym samym wymianę barterową można określić mianem niewygodnej i mało efektywnej.

W wyniku utrudnień, jakie niósł ze sobą system barterowy, pojawiły się kruszce, które na późniejszym etapie zostały zastąpione przez monety. W związku z tym zaczęto wykorzystywać złoto, srebro oraz miedź⁸. Szacuje się, że pierwsze monety powstały w Lidii w VII w. p.n.e., a następnie zaczęły rozprzestrzeniać się po całym świecie⁹.

2. Współczesny barter w obliczu rosnącego konsumpcjonizmu

Charakterystyczną cechą współczesnego społeczeństwa jest ciągle rozwijający się konsumpcjonizm. Jak mawiał Arystoteles: „*rodzaj ludzki jest nienasycony w swojej chciwości*”. Materialistyczny system wartości, dążenie do posiadania i gromadzenia dóbr oraz hedonizm konsumpcyjny definiują współczesny model społeczeństwa, w którym ludzie coraz częściej utożsamiają własną wartość z ilością posiadanych rzeczy¹⁰.

Współcześnie obserwuje się nasilone zjawisko nabywania dóbr materialnych, które nie zawsze odpowiadają rzeczywistym potrzebom konsumentów. Zjawisko nadmiernego konsumpcjonizmu jest w dużej mierze związane z presją trendów rynkowych oraz rosnącą dostępnością produktów. Istotną rolę odgrywają również media społecznościowe, kreujące wyidealizowany obraz stylu życia. W konsekwencji konsument może podporządkowywać swoje decyzje zakupowe mechanizmowi ciągłego zaspokajania nowych pragnień. Jak zauważa Mróz,

⁵ Selvan S.C.B. (red.), *The New Era of Digital Payments*, New Chennai Publications, Chennai 2021; Martin F., *Money, The Unauthorised Biography*, Vintage, 2014.

⁶ Machaj M., Gwiazdowski R., *Wolna przedsiębiorczość*, Instytut Ludwiga von Misesa, Warszawa 2021.

⁷ Makulski K., *Ewolucja pieniądza na przestrzeni lat*, „Biznesmianiak” 2020, nr 5.

⁸ Sedillot R., *Moralna i niemoralna historia pieniądza*, WAB, Warszawa 2002.

⁹ Ibidem, Selvan S.C.B., op. cit.

¹⁰ Mróz B., *Consumo ergo sum? Rola konsumpcjonizmu we współczesnych społeczeństwach* [w:] *Oblicza konsumpcjonizmu*, pod red. Mróz B., Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009.

wielu nabywców wpada w „hedonistyczny kierat”, polegający na nieustannym nabywaniu przedmiotów, których wartość użytkowa szybko maleje, wskutek czego dochodzi do marnotrawstwa zasobów i wzrostu ilości odpadów¹¹.

W związku z powyższym można sformułować wniosek, iż konsumpcjonizm przynosi więcej szkód niż korzyści. Z tego powodu wiele osób próbuje wprowadzić inicjatywy mające na celu promowanie alternatywnych form wymiany. Tutaj zastosowanie znalazł właśnie barter w jego współczesnych odmianach. Tradycyjna forma wymiany dóbr ponownie znalazła swoje zastosowanie na skutek pojawiania się inicjatyw promujących wymianę dóbr materialnych zamiast ciągłego kupowania. Do takich form można zaliczyć chociażby lokalne systemy barterowe, grupy wymian internetowych czy platformy umożliwiające bezgotówkową wymianę usług.

Metody te są odpowiedzią na negatywne skutki nadmiernego konsumpcjonizmu, takie jak marnotrawstwo oraz zanieczyszczenie środowiska. Co więcej, dawniej barter sprawdzał się tylko w mniejszej, lokalnej grupie społecznej, natomiast aktualnie istnieje możliwość rozwoju tego prymitywnego sposobu wymiany na globalną skalę. Dzisiejsze platformy internetowe oraz technologie, takie jak blockchain, pozwalają na przejrzystą i bezpieczną wymianę dóbr i usług bez konieczności użycia tradycyjnych walut¹². Dzięki temu barter jest aktualnie bardziej elastycznym systemem wymiany niż dawniej.

Barter można uznać za formę sprzeciwu wobec kultury „kupuję, bo chcę posiadać”, na rzecz zwiększającej się roli „odkupowania” i „wymieniania”. System ten można porównać do walki z nadmiernym zakupoholizmem oraz przesadnym gromadzeniem zbędnych przedmiotów. Inicjatywy mające na celu ożywienie barteru, sprzyjają możliwości ponownego wykorzystania dóbr materialnych, a tym samym kreują oraz promują bardziej zrównoważony system współczesnej gospodarki. Badania przeprowadzone przez PwC (PricewaterhouseCoopers) dostarczają informacji o zmianie sposobu myślenia społeczeństwa nt. wartości, jaką niesie ze sobą własność. 81% respondentów wykazało, że bardziej opłacalne jest dla nich korzystanie z cudzych dóbr i usług niż ich posiadanie. Gromadzenie zasobów postrzega jako niepotrzebny ciężar dla budżetu 43% ankietowanych, z kolei pozostali respondenci określają ideę dostępu do zasobów jako atrakcyjną alternatywę dla idei własności¹³.

¹¹ Mróz B., *Konsument w globalnej gospodarce. Trzy perspektywy*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013.

¹² Tapscott D., Tapscott A., *Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin Is Changing Money, Business, and the World*, Portfolio, New York 2016.

¹³ Ziobrowska J., op. cit.; Raport PWC, *Współdziel i rządz! Twój nowy model biznesowy jeszcze nie istnieje*, <https://www.pwc.pl/pl/pdf/ekonomia-wspoldzielenia-1-raport-pwc.pdf> [dostęp: 24.02.2024].

3. Barter a gospodarka współdzielenia

Podejście *sharing economy*, co można tłumaczyć jako „gospodarkę dzielenia się”, bądź „gospodarkę współdzielenia”, polega na łączeniu osób za pomocą platform internetowych, umożliwiając im świadczenie usług lub wspólne korzystanie z aktywów, zasobów, czasu, umiejętności czy kapitału, bez przekazywania praw własności¹⁴. *Sharing economy* może przyjąć dwie formy: *non-profit* (zysk odliczuwa tylko jedna ze stron) oraz *peer-to-peer*. Ta druga opcja jest częściej spotykana i polega na wymianie dokonywanej między jedną osobą a drugą¹⁵. Najbardziej znanymi platformami funkcjonującymi w oparciu o gospodarkę współdzielenia są Uber, Traficar czy Airbnb. Zamiast zakupu auta można skorzystać z usług świadczonych przez Traficar bądź Uber, a udając się w podróż, można skorzystać z usług świadczonych przez osobę prywatną na rzecz wynajmu pokoju hotelowego¹⁶.

Sharing economy to nie tylko wyżej wymienione udogodnienia – pomimo tego, iż głównym przedmiotem są usługi transportowe (BlaBlaCar, Traficar, Uber) oraz akomodacja i przestrzeń (Airbnb, Landshare, JustPark), model ten można odnaleźć również w innych dziedzinach. Są to chociażby platformy z dostępem do poszerzania naszych umiejętności i wiedzy (Skillshare, Khan Academy) oraz rozwiązania coworkingowe polegające na wspólnym wynajmowaniu biura, Parking Panda, przez którą można wynająć swoje podwórko jako miejsce postojowe, Feastly pozwalający na zamawianie wspólnych obiadów oraz Walutomat, przez który można wymienić waluty¹⁷.

Porównując sposób działania gospodarki współdzielenia można dostrzec podobieństwo do barteru – oba modele opierają się na idei wymiany, więc można pokusić się niejako o nazwanie gospodarki współdzielenia współczesnym barterem. Jednakże występują pewne różnice, a kluczową jest chociażby struktura organizacyjna oraz zastosowanie technologii, które minimalizują ograniczenia tradycyjnego barteru, takie jak problem podwójnej zbieżności potrzeb.

Aby ukazać podobieństwa oraz różnice między systemem barterowym a gospodarką współdzielenia, w tabeli 1 przedstawiono zestawienie tych dwóch metod.

¹⁴ *Ekonomia współdzielenia to początek ery prosumentów*, <http://www.pwc.pl/pl/media/2016/2016-02-23-ekonomia-wspoldzielenia-to-poczatek-ery-prosumentow.html>, [dostęp: 24.02.2025].

¹⁵ *Uber, Airbnb i spółka. Ekonomia dzielenia się i sposoby na oszczędzanie w dobie smartfonów*, 2014, <http://natemat.pl/111429,uber-airbnb-i-spolka-ekonomia-dzielenia-sie-i-sposoby-na-oszczedzanie-w-dobie-smartfonow>, [dostęp: 24.02.2025].

¹⁶ Ziobrowska J., op. cit.

¹⁷ Ibidem.

Tabela 1. Cechy barteru i gospodarki współdzielenia

Kryterium	Barter	Gospodarka współdzielenia
Sposób wymiany	Bezpośrednia wymiana dóbr i usług	Dostęp do dóbr i usług poprzez platformy cyfrowe
Forma transakcji	Jednorazowa wymiana	Często wynajem lub czasowe użytkowanie
Technologia	Brak technologicznego wsparcia	Wykorzystanie aplikacji i platform internetowych
Dostępność	Lokalna, ograniczona do znanych podmiotów	Globalna, szeroki dostęp do zasobów
Zaufanie	Oparte na bezpośrednich relacjach	Budowane poprzez systemy ocen i recenzji
Regulacje prawne	Brak jednolitych przepisów	Często podlega regulacjom i opodatkowaniu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ziobrowska J., *Sharing economy jako nowy trend konsumencki*, 2017.

Barter i gospodarka współdzielenia to modele wymiany dóbr i usług bez tradycyjnego pieniądza. Różnią się one od siebie sposobem funkcjonowania. Barter opiera się na bezpośredniej wymianie w lokalnych społecznościach, wymagając wzajemnego zaufania, podczas gdy gospodarka współdzielenia wykorzystuje platformy internetowe, zapewniając globalny dostęp do zasobów, często w formie wynajmu. Ponadto barter działa głównie poza systemem prawnym, a gospodarka współdzielenia podlega regulacjom i opodatkowaniu. Mimo wskazanych różnic można ją uznać za nowoczesną formę barteru, dostosowaną do ery cyfrowej.

4. Innowacje a barter

Rozwój technologii oraz rosnące zainteresowanie alternatywnymi formami wymiany sprawiają, że dawny system wymiany może zostać przekształcony i dostosowany do współczesnych potrzeb gospodarki cyfrowej, chociażby poprzez usprawnienie handlu bezgotówkowego oraz umożliwienie przeprowadzania transakcji bez udziału tradycyjnych instytucji finansowych. Przykładem takiej technologii jest chociażby DeFi.

DeFi (ang. *Decentralized Finance*) to nowoczesny system finansowy bazujący na technologii blockchain. Dąży on do zwiększenia przejrzystości oraz umożliwia użytkownikom pełną kontrolę nad ich aktywami. W przeciwieństwie do tradycyjnego systemu finansowego, DeFi eliminuje pośredników i pozwala na samodzielne zarządzanie środkami. Kluczowymi zaletami są także otwartość, brak

konieczności zaufania centralnym instytucjom oraz potencjalnie wyższe zyski w porównaniu do tradycyjnych scentralizowanych finansów (CeFi)¹⁸.

Współczesne systemy finansowe, w tym wspomniany DeFi, rozwiązują wiele ograniczeń tradycyjnego modelu wymiany. Podobnie jak barter eliminują pośredników, ale zamiast wymiany dóbr, operują cyfrowymi aktywami i inteligentnymi kontraktami. Dzięki technologii blockchain możliwa jest realizacja transakcji w sposób zdecentralizowany oraz globalny, co w pewnym sensie ukazuje ideę wymiany *peer-to-peer*, charakterystyczną dla systemu barterowego. Tym samym pomimo znaczącej transformacji, jakiej uległy systemy finansowe, idee leżące u podstaw barteru, tj. bezpośrednia wymiana wartości i minimalizacja roli pośredników, znajdują swoje odzwierciedlenie w nowoczesnych rozwiązaniach technologicznych¹⁹.

W celu lepszego ukazania podobieństw oraz różnic między systemem barterowym a DeFi, posłużono się tabelą 2.

Tabela 2. Cechy barteru i DeFi

Kryterium	Barter	<i>Decentralized Finance</i> (DeFi)
Forma wymiany	Wymiana dóbr/usług bez użycia pieniądza	Cyfrowa wymiana aktywów za pomocą inteligentnych kontraktów i blockchain
Dopasowanie stron	Konieczność znalezienia osoby z komplementarną potrzebą (tzw. podwójna zbieżność zapotrzebowania)	Automatyczne dopasowanie ofert za pomocą algorytmów i zdecentralizowanych rynków
Skalowalność	Zastosowanie tylko w małych grupach lub społecznościach	Każdy z dostępem do Internetu może uczestniczyć w DeFi (charakter globalny)
Dostępność	Ograniczona do uczestników w określonym miejscu i czasie	Globalna i natychmiastowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Harvey C. R., Ramachandran A., Santoro J., *DeFi and the Future of Finance*, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3711777>, data dostępu: [04.03.2025].

Barter i DeFi to dwa różne systemy wymiany wartości. Barter opiera się na bezpośredniej wymianie dóbr i usług, co wymaga znalezienia odpowiedniego partnera transakcji oraz ogranicza skalę i dostępność takiej wymiany. Z kolei DeFi

¹⁸ Qin K., Zhou L., Afonin Y., Lazzaretti L., Gervais A., *CeFi vs. DeFi - Comparing Centralized to Decentralized Finance*, 2021, <https://arxiv.org/abs/2106.08157>, [dostęp: 04.03.2025].

¹⁹ Harvey C.R., Ramachandran A., Santoro J., *DeFi and the Future of Finance*, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3711777>, [dostęp: 04.03.2025]; Qin K., Zhou L., Afonin Y., Lazzaretti L., Gervais A., op. cit.

działa na bazie technologii blockchain i inteligentnych kontraktów, umożliwiając globalne, natychmiastowe i zautomatyzowane transakcje bez pośredników. Dzięki temu DeFi jest bardziej skalowalne i dostępne dla każdego użytkownika z dostępem do Internetu. Mimo potencjalnego podobieństwa DeFi do barteru, systemu tego nie należy traktować jako współczesnej formy barteru – więcej w tych systemach różnic niż podobieństw.

Ponadto samo DeFi, pomimo szeregu zalet, wiąże się z pewnymi ryzykami o charakterze technicznym, operacyjnym, finansowym, a nawet i prawnym²⁰. Mogą one wpływać zarówno na stabilność finansową, jak i tradycyjny system pieniężny. Do głównych zagrożeń należą błędy w smart kontraktach, które w konsekwencji mogą prowadzić do utraty środków, wysoka zmienność cen cyfrowych aktywów oraz brak centralnego nadzoru, co zwiększa ryzyko oszustw i nadużyć²¹. Pomimo tych zagrożeń liczba użytkowników usług DeFi stale wzrasta – zgodnie z danymi Statista, do 2028 roku na rynku będzie około 22,09 miliona użytkowników, podczas gdy pod koniec 2021 r. było ich 7,5 miliona²². Taki skok może wskazywać, iż DeFi z czasem zacznie stawać się realną alternatywą dla tradycyjnych usług bankowych. Może to z kolei spowodować zaburzenie zaufania – aktualnie w oczach użytkowników systemów bankowych, bank jako instytucja jest ośrodkiem, który jest traktowany z dużym zaufaniem. Wzrost popularności DeFi może doprowadzić do przeniesienia tego zaufania z fizycznej instytucji na technologię. W związku z tym przyszłość finansów na całym świecie będzie zależna nie tylko od nowatorskich rozwiązań technologicznych, lecz także od umiejętności osiągnięcia równowagi między decentralizacją a odpowiedzialnością regulacyjną.

Zakończenie

Choć barter przez lata uważano za przestarzały system wymiany, współczesna rewolucja technologiczna stwarza warunki do jego ponownej adaptacji w gospodarce. Jednak jego nowoczesna wersja różni się od historycznego modelu znanego z czasów gospodarki bez pieniędzy. Rozwój technologii eliminuje dawne ograniczenia barteru, nadając mu nową funkcjonalność i skalę działania. Postępująca cyfryzacja gospodarki, wzrost alternatywnych systemów płatniczych oraz rosnąca popularność gospodarki współdzielenia sprawiają, że barter nie tylko nie zanikł, ale wręcz adaptuje się do współczesnych realiów, czyniąc dawny

²⁰ FinTech Poland, *DeFi – zrozumieć zdecentralizowane finanse*, <https://fintechpoland.com/wp-content/uploads/2022/03/Raport-DeFi-FinTech-1.pdf>, [dostęp: 18.10.2025].

²¹ Kryptonotowania.pl, *Czym jest DeFi i kryptowaluta? Korzyści, ryzyka i praktyczne porady dla początkujących*, 2025, <https://kryptonotowania.pl/czym-jest-defi-i-kryptowaluta-korzysci-ryzyka-i-praktyczne-porady-dla-poczatkujacych>, [dostęp: 17.10.2025]; FinTech Poland, *DeFi – zrozumieć zdecentralizowane finanse*, <https://fintechpoland.com/wp-content/uploads/2022/03/Raport-DeFi-FinTech-1.pdf>, [dostęp: 18.10.2025].

²² Binance Square, *10 najważniejszych platform DeFi do śledzenia w 2025 roku*, 2025, <https://www.binance.com/pl/square/post/20166801045402>, [dostęp: 18.10.2025].

system wymiany bardziej elastycznym, efektywnym, a przede wszystkim lepiej dostępnym na globalnym rynku.

Integracja nowoczesnych technologii, zmiany w postawach konsumentów wobec konsumpcjonizmu oraz rosnące zainteresowanie innymi metodami wymiany prowadzą do poszukiwania nowych sposobów gospodarowania zasobami, sprzyjając adaptacji dawnych systemów wymiany zamiast gromadzenia zbędnych dóbr.

Tym samym można stwierdzić, że pomimo ciągłych zmian, barter nie stracił całkowicie na znaczeniu i ma współcześnie szansę na ponowną adaptację, lecz w nieco zmienionej formie i pod innymi nazwami. Z tego też powodu dokonano porównania gospodarki współdzielenia i DeFi, wskazując kluczowe kryteria, umożliwiające rozwój współczesnych form barteru. Dzisiejsze technologie i cyfryzacja mogą sprawić, że przyszłość systemu wymiany dóbr i usług nie będzie ograniczać się wyłącznie do pieniądza, lecz będzie obejmować także nowoczesne modele oparte na współdzieleniu zasobów oraz transakcjach bezgotówkowych. Zaawansowana technologia, która w dalszym ciągu ewoluuje, daje szansę na ożywienie dawnego systemu wymiany, czyniąc go bardziej elastycznym, a tym samym lepiej dostosowanym do współczesnych potrzeb i wyzwań nowoczesnego społeczeństwa. Dodatkowo zjawisko ciągle rosnącego konsumpcjonizmu sprawia, że poszukiwane są alternatywne metody mające sprostać nadmiernemu kupowaniu i gromadzeniu dóbr materialnych.

Bibliografia

1. Binance Square, *10 najważniejszych platform DeFi do śledzenia w 2025 roku*, 2025, <https://www.binance.com/pl/square/post/20166801045402>, [dostęp: 18.10.2025].
2. FinTech Poland, *DeFi – zrozumieć zdecentralizowane finanse*, <https://fintechpoland.com/wp-content/uploads/2022/03/Raport-DeFi-FinTech-1.pdf>, [dostęp: 18.10.2025].
3. Harvey C.R., Ramachandran A., Santoro J., *DeFi and the Future of Finance*, 2021, <https://ssrn.com/abstract=3711777>, [dostęp: 04.03.2025].
4. Kryptonotowania.pl, *Czym jest DeFi i kryptowaluta? Korzyści, ryzyka i praktyczne porady dla początkujących*, 2025, <https://kryptonotowania.pl/czym-jest-defi-i-kryptowaluta-korzysci-ryzyka-i-praktyczne-porady-dla-poczatkujacych>, [dostęp: 17.10.2025].
5. Machaj M., Gwiazdowski R., *Wolna przedsiębiorczość*, Instytut Ludwiga von Misesa, Warszawa 2021.
6. Makulski K., *Ewolucja pieniądza na przestrzeni lat*, „Biznesmaniak” 2020, nr 5.
7. Martin F., *Money. The Unauthorised Biography*, Vintage, London 2014.

8. Michalczyk W. (red.), *Ku kryptofinansom? Poszukiwanie miejsca kryptowalut we współczesnych finansach międzynarodowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław 2023.
9. Mróz B., *Consumo ergo sum? Rola konsumpcjonizmu we współczesnych społeczeństwach* [w:] *Oblicza konsumpcjonizmu*, pod red. Mróz B., Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2009.
10. Mróz B., *Konsument w globalnej gospodarce. Trzy perspektywy*, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013.
11. PWC, *Ekonomia współdzielenia to początek ery prosumentów*, <http://www.pwc.pl/pl/media/2016/2016-02-23-ekonomia-wspoldzielenia-to-poczaitek-ery-prosumentow.html>, [dostęp: 24.02.2025].
12. PWC, *Współdziel i rządz! Twój nowy model biznesowy jeszcze nie istnieje*, <https://www.pwc.pl/pl/pdf/ekonomia-wspoldzielenia-1-raport-pwc.pdf>, [dostęp: 24.02.2024].
13. Qin K., Zhou L., Afonin Y., Lazzaretti L., Gervais A., *CeFi vs. DeFi — Comparing Centralized to Decentralized Finance*, 2021, <https://arxiv.org/abs/2106.08157>, [dostęp: 04.03.2025].
14. Rawska K., *Współczesne wyzwania dla zarządzania wiedzą w kontaktach offsetowych*, „Współczesne Problemy Zarządzania” 2020, 8(2(17)).
15. Sedillot R., *Moralna i niemoralna historia pieniądza*, WAB, Warszawa 2002.
16. Selvan S.C.B. (red.), *The New Era of Digital Payments*, New Chennai Publications, Chennai 2021.
17. Śledziewska K., Włoch R., *Gospodarka cyfrowa. Jak nowe technologie zmieniają świat*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2020.
18. Tapscott D., Tapscott A., *Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin Is Changing Money, Business, and the World*, Portfolio, New York 2016.
19. *Uber, Airbnb i spółka. Ekonomia dzielenia się i sposoby na oszczędzanie w dobie smartfonów*, 2014, <http://natemat.pl/111429,uber-airbnb-i-spolka-ekonomia-dzielenia-sie-i-sposoby-na-oszczedzanie-w-dobie-smartfonow>, [dostęp: 24.02.2025].
20. Zimnoch D., *Wpływ technologii blockchain na efektywność banku*, „Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach” 2016, nr 281.
21. Ziobrowska J., *Sharing economy jako nowy trend konsumencki*, 2017 https://repozytorium.uni.wroc.pl/Content/79622/03_4_W_Ziobrowska-Sharing_economy_jako_nowy.pdf.

Informacje o autorze

Julia Miernik
Politechnika Gdańska,
Wydział Zarządzania i Ekonomii, Polska
e-mail: s199969@student.pg.edu.pl